

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 81:

Forslag til folketingsbeslutning om en national kvalitetsstrategi.

Af Anders Mølgaard (V) og Frank Dahlgaard (KF) m.fl.

(Fremsat 5/12 97).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Uddannelse er et af samfundets vigtigste indsatsområder. Derfor har regeringen som målsætning, at kvaliteten i de danske uddannelser skal være blandt de 5-10 bedste i verden.

Jeg har selv både internationalt og i det nationale og lokale kvalitetsarbejde intensiveret arbejdet på dette punkt. Jeg er således grundlæggende imødekommende over for tanken bag Venstres og Det Konservative Folkepartis forslag om at styrke kvalitetsarbejdet i uddannelserne, men jeg er hverken enig i begrundelsen for forslaget, nemlig et påstået kvalitetsfald, eller i indholdet i en del af de konkrete forslag.

Venstre og Det Konservative Folkeparti angiver som baggrund for beslutningsforslaget, at der i de seneste år er sket et kvalitetsfald i det danske uddannelsessystem. Det er ikke rigtigt. Ser vi på udviklingen i uddannelsesfrekvensen over de seneste årtier, bliver den danske befolkning mere og mere veluddannet. Vi er nu nede på, at kun 5 pct. ikke påbegynder en uddannelse efter grundskolen. I alt 83 pct. af en ungdomsårgang afslutter nu med en kompetencegivende uddannelse, og de nyeste skøn peger på, at andelen fortsat øges. For et uddannelsessystem må det være en vigtig kvalitet, at så mange som muligt kommer frem til en erhvervs- eller studiekompetence.

Med hensyn til færdighedsniveauet er det dog værd at understrege, at de meget omtalte internationale sammenligninger på grundskoleniveau dokumenterer, at vi på nogle felter er dårligere end andre steder, men de dokumen-

terer ikke, at vi nationalt set er blevet dårligere end tidligere. Samtidig skal vi have for øje, at det er uhyre vanskeligt at lave internationale sammenligninger. Systemerne er forskellige, og definitionerne er ikke altid entydige. De kan bruges og somme tider også misbruges. Men vi kan og skal gøre det endnu bedre, det er jeg enig med Venstre og Det Konservative Folkeparti i, og vi er jo allerede godt i gang på alle uddannelsesområderne.

Men det er også vigtigt at fastholde, at vi i det danske uddannelsessystem altid har lagt vægt på at udvikle de personlige kvalifikationer sideløbende med de faglige, og netop de personlige kvalifikationer efterspørges i højere og højere grad af aftagerne. Derfor arbejder vi også fra dansk side konkret på at få inddraget tværfaglige og personlige indikatorer i de internationale færdighedsanalyser. Jeg er overbevist om, at den danske model kan være med til at inspirere nogle af de lande, der ikke har lagt særlig vægt på at udvikle de personlige kvalifikationer gennem uddannelse.

Mit og regeringens udgangspunkt er grundlæggende, at kvalitet inden for uddannelserne er et meget bredt begreb, der afspejler uddannelsens mange mål såvel for den enkelte som for samfundet. Kvalitet i uddannelserne er også en dynamisk størrelse, der ændrer sig i takt med samfundsmæssige værdier og politiske prioriteringer, og derfor er det nødvendigt at have en åben og nuanceret indgang til kvalitetsbegrebet.

Det er ikke den indfaldsvinkel, som jeg synes er fremherskende i beslutningsforslaget. Skal kvaliteten udvikles og styrkes, sker det bedst i et samspil mellem aktørerne på området – dvs. ministeriet, skoleejerne, bestyrelserne, de ansatte og eleverne – og ikke gennem ensidige statslige kontrolorganer og centralt fastsatte regler.

Til de fem initiativpunkter i beslutningsforslaget vil jeg knytte nogle enkelte kommentarer.

Regeringen har før jul truffet beslutning om, at der på nationalt plan skal etableres én eller flere uafhængige evalueringsinstitutioner, der skal gennemføre regelmæssige og systematiske evalueringer af uddannelserne. Regeringens udgangspunkt er, at der herved skabes et væsentligt supplement til at understøtte det kvalitetsudviklingsarbejde, som i øvrigt er godt i gang mange steder i uddannelsessystemet.

Men jeg vil ikke, sådan som jeg i hvert fald læser V's og K's oplæg, være med til at etablere et nationalt kontrolorgan. Jeg ønsker at evaluere

med henblik på til stadighed at kvalitetsudvikle uddannelserne og ikke fastlåse og rangordne den enkelte skoleklasse eller for den sags skyld lærer.

På forskellige niveauer i uddannelsessystemet, det være sig på uddannelses- eller institutionsniveau, på sektorniveau eller inden for hele uddannelsessystemet, er der selvfølgelig en række mål, som vi skal opfylde, eller som vi hele tiden arbejder hen imod at opfylde. Målsætningerne er af gode grunde af forskellig karakter. Der er mål, vi kan og skal nå, og der er mål, som vi bevæger os i retning af, men som man måske aldrig helt kan fylde ud. Vi kan opstille et mål eller en forventning om, hvad en elev skal kunne på et givet tidspunkt, men vi kan jo altid blive bedre hele tiden.

Når vi skal evaluere kvaliteten i uddannelserne, er det vigtigt både at se på, i hvilken grad målene opfyldes, og se på de rammevilkår, der er til stede som grundlag for at opfylde de fastsatte mål. Centrale mål for uddannelsessystemet og for uddannelserne er bl.a., at der er uddannelsestilbud til alle, at der er sammenhæng i uddannelsessystemet, at ressourcerne udnyttes effektivt, og at uddannelserne har et højt fagligt niveau.

De vilkår, som uddannelserne har for deres aktiviteter, er selvfølgelig af betydning for de resultater, der kommer ud af det. Kvalificerede og engagerede lærere og motiverede og kvalificerede studerende og elever er af afgørende betydning for kvaliteten i uddannelserne, og hensigtsmæssige fysiske og økonomiske rammer og udviklingsorientering for uddannelsesinstitutionerne er sammen med forskellige støttefunktioner, hvad der også er brug for indimellem, ligeledes med til at skabe grundlaget for en god kvalitet i uddannelserne.

En evaluering forudsætter, at der er nogle klare mål at evaluere i forhold til. Målene for uddannelserne bliver, man kan vel sige, fastsat på mange forskellige niveauer fra centralt udsendte bestemmelser fra ministeriet om indhold og niveau for uddannelserne til det, som jeg ville kalde daglige kontrakter mellem underviser og elev eller studerende om, hvad der konkret skal opnås inden for et bestemt fag inden for et bestemt tidsrum.

Fra ministeriets side vil vi arbejde på at styrke sammenhængen mellem målformuleringer op igennem uddannelsessystemet og præcisere de gældende bekendtgørelser for de forskellige områder, og på nationalt plan skal det være

muligt at sammenholde resultaterne på alle niveauer af uddannelsessystemet med de fastsatte målsætninger. Aktiviteterne på det nationale niveau skal tilrettelægges i sammenhæng med de aktiviteter, der er i gang inden for de enkelte uddannelsesområder.

I Undervisningsministeriet arbejder vi allerede med kvalitetsudviklingsprojekter inden for hele uddannelsessektoren fra folkeskolen til universiteterne, og disse aktiviteter skal støtte og supplere de mange initiativer, der allerede er i gang på lokalt plan. Vi har tilrettelagt kvalitetsudviklingsprojekterne forskelligt inden for uddannelsesområderne, men fælles for dem er, at de i høj grad bygger på selvevaluering, og at de er udviklingsorienterede. Disse to elementer er efter min mening fundamentale, når det drejer sig om at udvikle kvaliteten i uddannelserne og dermed også forbedre dem.

Ministeriet arbejder desuden med at opstille og afprøve en systematik til at vurdere resultaterne og videreudvikle kvaliteten i uddannelserne. Projektet, som vi kalder »Kvalitet, der kan ses«, er en slags overbygning på de forskellige uddannelsesområders kvalitetsudviklingsaktiviteter.

Regeringen har for meget kort tid siden indgået et forpligtende samarbejde med Kommunernes Landsforening og Danmarks Lærerforening om et 8-punkts-program, »Folkeskolen år 2000«. Programmet lægger dels op til at styrke arbejdet med de basale kundskaber og færdighedsområder og dels til at sætte ekstra skub på gennemførelsen af de nye krav i folkeskoleloven.

Initiativet til programmet blev taget i enighed mellem forligspartierne bag folkeskoleloven og med den fælles forståelse af afstå fra lovændringer i de kommende to år, medmindre der var enighed. Efter udformningen af programmet har det ligeledes fået tilslutning fra forligskredsen. Derfor kan man da godt udtrykke en vis tvivl om, hvorvidt man nu også ved, hvor Venstre står i denne sag om folkeskolen. Venstre er jo et af forligspartierne bag den nuværende folkeskolelov og samtidig altså også medforlagsstiller til beslutningsforslaget her, som forudsætter flere og også betydelige ændringer af folkeskoleloven.

Inden for ungdomsuddannelserne har jeg i årets uddannelsesreddegørelse lagt op til en debat om, hvordan vi smidiggør adgangen til erhvervsuddannelserne. Hensigten er at nedbryde det hierarki, som ungdomsuddannelser-

ne udgør i de unges øjne, at gøre uddannelsesvalget til et valg mellem ligeværdige tilbud, og derfor må jeg også tage afstand fra, at der fremover skal fastsættes adgangskrav til erhvervsuddannelserne, samt at hf skal være forbeholdt voksne.

Hvis vi skal have flere unge til at søge erhvervsuddannelserne, er metoden ikke at indføre adgangsbegrænsning ad bagvejen, men at gøre indgangen til uddannelserne mere fleksibel og forbedre videreuddannelsesmulighederne efter svendep prøven. På hf er vi som bekendt i gang med en meget bred forsøgsrække, der kan danne baggrund for en senere revision af loven, men målet er ikke, at hf fremover skal forbeholdes voksne.

Med hensyn til forslaget om at ophæve forbudet mod offentliggørelse af karakterer for årgange og regioner på gymnasieområdet må jeg melde klart, at jeg ikke er indstillet på, at der skal konkurreres på karakterer hverken på gymnasier eller andre skoleformer.

Jeg har i denne samling over for Folketinget bebudet en redegørelse om institutionsstrukturen på de videregående uddannelser, og i den forbindelse vil jeg præsentere forskellige modeller til, hvordan vi forbedrer institutionernes levevilkår, sikrer et bedre studiemiljø, opnår en større faglig bredde og styrker det faglige niveau. Jeg er meget enig med Venstre og De Konservative i, at samspillet mellem uddannelserne og erhvervslivet skal styrkes, og det har jeg allerede taget initiativ til med rapporten om national kompetenceudvikling. Den efterfølgende konference viste, at der var bred konsensus herom.

Med den nye lov om korte videregående uddannelser, som Folketinget jo vedtog lige før jul, er der på dette uddannelsesområde sikret hjemmel til at opstille kriterier for skolers udbud af uddannelser til brug for fremtidig uddannelse, og en godkendelse kan trækkes tilbage, hvis institutionen ikke længere overholder kriterierne.

Venstre og De Konservative lægger op til, at rektorerne på universitetslovsinstitutionerne skal udpeges og ikke som nu vælges. I forbindelse med det spørgsmål vil jeg gerne minde om, at vi jo så sent som i 1993 med universitetsloven gennemførte en markant styrkelse af ledelsesbeføjelserne på alle niveauer på universiteterne. Jeg har godt nok hørt, men har ingen dokumentation for, at rektorerne ikke udøver deres ledelsesbeføjelser.

Venstre og De Konservative foreslår endvidere, at forskeruddannelsen skal kvalitetssikres. Rammerne skal gøres mere fleksible, og der skal flere internationale forskere med i bedømmelsesudvalgene. Jeg tror, de to partier ikke er tilstrækkelig godt informeret om situationen, som den netop er nu. I sommeren 1996 holdt vi en statuskonference om forskeruddannelsen, hvor der var bred tilslutning til, at en international evaluering af forskeruddannelsen skulle udskydes og først gennemføres i 1998, hvor et større antal forskerstuderende havde gennemført deres uddannelse efter den nye ordning, den nye bekendtgørelse. Rammerne, som ministeriet har fastsat for uddannelsen, er meget fleksible netop for at sikre kvaliteten, og dem har jeg ingen planer om umiddelbart at ændre. Det mener jeg i øvrigt heller ikke er på dagsordenen i de faglige miljøer.

Det har ikke været muligt at komme ind på alle beslutningsforslagets punkter, men jeg ser frem til en fortsat konstruktiv dialog med henblik på at nå det mål, vi alle er enige om, nemlig at gøre det endnu bedre, så vi på uddannelsesområdet kan leve op til målsætningen: at høre til blandt verdens bedste.

Anne-Marie Meldgaard (S):

Ikke meget overraskende kan Socialdemokratiet tilslutte sig ministerens tale, hvorfor jeg ikke vil bruge megen tid på at gå i detaljer på de fem områder, som forslaget indeholder.

For mig at se fremgår det tydeligt af dette beslutningsforslag, at vi er i et valgår, og jeg opfatter forslaget som et forsøg på at lave et fælles valgoplæg fra Venstres og De Konservatives side og vel også sikre, at indholdet forpligter fremover. Hvis hensigten er et forsøg fra Venstres side på at få gjort De Konservatives uddannelsespolitik stueren og mere spiselig for Folketingets øvrige partier, er meget da også nået.

Men retfærdigheden skal også ske fyldest, og jeg erindrer om, at under Folketingets finanslovdebate den 18. december i fjor stod hr. Frank Dahlgaard her på talerstolen og roste både Socialdemokratiet og regeringen i høje toner for det analysearbejde, der er igangsat i forbindelse med »Danmark som foregangsland«. Der blev bl.a. nævnt folkeskolen og ungdomsuddannelserne, og rosende ord som opstramning og effektivisering med hensyn til drejningen i retning af kvalitet i uddannelserne blev nævnt. Så måske er det meget forståeligt, at Venstre

ønsker et fælles uddannelsesoplæg med De Konservative.

Ud over det må jeg konstatere, at hvis dette beslutningsforslag bliver vedtaget, er der helt klart tale om aftalebrud på langt de fleste af de uddannelsesområder, der er indgået brede politiske forlig om her i Folketinget. Jeg vil blot nævne folkeskolen, hvor forligspartierne senest har bakket op om den forpligtende aftale, der er indgået mellem ministeren, Kommunernes Landsforening og Danmarks Lærerforening, og det ville virke dybt utroværdigt, hvis vi ikke respekterer den aftale, der er cementeret i »Folkeskolen år 2000«. Alene af den grund kan Socialdemokratiet ikke tilslutte sig forslaget, for vi overholder selvfølgelig indgåede aftaler. Men vedtager Folketinget mod forventning forslaget, er situationen jo en anden, og det må vi så forholde os til.

Ydermere er der her også tale om, at vi blander os i overenskomstmråder, som vi som politikere bør holde os fra. Aftaleretten skal respekteres. Vi kan som politikere selvfølgelig tilkendegive nogle holdninger på området, men vi skal ikke trække lovforslag ned over hovedet på parterne.

Selve indholdet af beslutningsforslaget rummer mange gode hensigter, som Socialdemokratiet har stor sympati for; men der er så sandelig også dele i forslaget, vi ikke bryder os om, og jeg vil ikke stå her og sige plus og minus til en række forslag af den art.

Generelt har forslaget en tendens til, at der arbejdes hen imod et uddannelsessystem, der skal tilrettes et statskontrolleret system, som vi tidligere kendte i Østeuropa. Det bryder vi os ikke om, og jeg tror, alle her i Tinget er enige om, at det var en fejlslagen uddannelsespolitik. Vi ønsker i Socialdemokratiet et system, der matcher den internationale standard, der er behov for, men samtidig vil vi gerne fastholde den danske model, hvor høj faglighed og personlige kvalifikationer følges ad. Alle stillingsannoncer i aviser tyder da også på, at det er det, der efterspørges.

Selvfølgelig er vi åbne over for at diskutere uddannelse, men vi ønsker overordnet et sammenhængende uddannelsessystem, der er gennemskueligt og skaber lige muligheder for alle. Hovedoverskriften skal gerne være kvalitet, men kvalitet er mange ting, og her er det vigtigt at tage udgangspunkt i den enkeltes vurdering af, hvad der er kvalitet. Når jeg siger den enkelte, gælder det både dem, der bruger det, dem,

der udformer det, og også dem, der skal evaluere det efterfølgende.

De fem overskrifter er en stor mundfuld, og den er så stor, at jeg er helt sikker på, det vil være bedst at behandle den i udvalgsarbejdet, når de endelige forslag foreligger efter opnået enighed blandt forligspartierne. Mange af tingene er jo også allerede sat i værk, og jeg vil også her nævne »Danmark som foregangsland«.

Socialdemokratiet kan altså ikke støtte forslaget.

Frank Dahlgaard (KF):

For Det Konservative Folkeparti er nøgleordene i uddannelsespolitikken kvalitet i uddannelserne – KIU: Kvalitet i uddannelserne. Ikke sådan at forstå, at vi ikke ønsker uddannelse til alle, men primært er det ikke helt overordnet og altafgørende for os, at alle skal have en uddannelse for enhver pris, hvis den pris er en synkende kvalitet i uddannelserne. Det er det, vi har oplevet på en række områder, og det er den udvikling, vi ønsker at vende.

Det er jo også det, man gør andre steder i regeringsapparatet, og det var derfor, jeg roste den rapport, som kom i november i fjor fra Finansministeriet, som har nogle folk siddende for at overvåge, hvad der foregår på uddannelsesområdet, og som skrev denne rapport i serien »Danmark som foregangsland – uddannelser, omkostninger og resultater«. Både rapporten og den analyse, der ligger bag, er vi meget begejstrede for.

Der er behov for en national kvalitetsstrategi, hvor nøgleordet er kvalitet, og det undrer mig faktisk, når ministeren simpelt hen benægter, at der er sket et kvalitetsfald i uddannelserne i de senere år. Selv Socialistisk Folkepartis ordfører for de videregående uddannelser har jo – jeg tror, det var for ca. 1½ år siden – tilkendegivet i en artikel i dagbladet Politiken, at der for de videregående uddannelsers vedkommende er tale om et kvalitetsfald af historiske dimensioner. Det var det udtryk, som blev anvendt, så der er altså nogle – også ovre på det, man kalder venstrefløjen i Folketinget – der er klar over, at det kører i den gale retning, og at der må ske en opretning på kvalitetsområdet, og det er derfor, Venstre og Det Konservative Folkeparti kommer med dette forslag, som overordnet i fem hovedpunkter tilkendegiver, efter hvilke retningslinjer vi kan få en opstramning af kvaliteten.

At etablere et varigt nationalt kvalitetsinstitut, som evaluerer og vurderer kvaliteten på alle niveauer og uddannelsesinstitutioner i systemet, er helt klart noget, der er behov for. Det er ikke nok med blot og bar selvevaluering, altså at man vurderer og, havde jeg nær sagt, giver sig selv karakterer. Det må ske udefra, fra eksternt hold som en naturlig ting.

På folkeskoleområdet er det helt afgørende, at vi har nogle helt præcise nationale målsætninger for, hvad børnene skal kunne, hvilke færdigheder de skal have og hvad de skal have af viden i hvert fag ved afslutningen af hvert klassetrin, så der er nogle fyrtårne, nogle helt klare mål at styre efter. Den enkelte lærer, inspektøren og forældrene skal vide, hvad der forlanges, og hvilke mål der skal nås, og så skal man styre efter dem. I øvrigt er der selvfølgelig metodefrihed i folkeskolen ligesom i det øvrige uddannelsessystem, men målene skal nås. Det er det helt afgørende, og det er et af de helt afgørende forslagspunkter.

Så har jeg lyst til lige at sige i den korte tid, jeg har, at gennemsigtighed i systemet, altså at man skal kunne sammenligne karakterer, finder vi er en god ting. Vi tror ikke, der vil ske en konkurrence, så uddannelsesinstitutionerne, f.eks. ungdomsuddannelserne og gymnasierne, konkurrerer om at give højere karakterer – hvis vi altså vel at mærke har fået dette kvalitetsinstitut. Det Konservative Folkeparti gik jo rent faktisk for nogle år siden ind for den lovgivning, der skulle stoppe den konkurrence; men når vi får etableret et kvalitetsinstitut, som kan sørge for, at kvaliteten bliver holdt, og at der ikke gives karakterer, der er i uoverensstemmelse med præstationerne, er det helt naturligt, at de karakterer også bliver offentliggjort, så man kan sammenligne dem. Så får vi en konkurrence, som er sund og ikke fører til, at karaktersystemet devaluerer sig selv.

Om de videregående uddannelsers område vil jeg sige, at et af de vigtige punkter er en styrket vejledningsindsats. Systemet er mere uoverskueligt end nogen sinde, og vi har sammen med partiet Venstre taget initiativ til en forespørgselsdebat, som formentlig kommer i næste måned, om det punkt. Det er også et af de helt afgørende punkter.

Til sidst lidt om spørgsmålet om de organisatoriske rammer, hvor vi blandt mange andre forslag har et om, at der skal være nogle krav til, hvilke uddannelser man kan udbyde. Man skal ikke i en usund konkurrence kunne udby-

de en hvilken som helst uddannelse uden at have kvalificerede lærerressourcer, lokaler nok og tilstrækkeligt med apparater. Disse ting skal være i orden, før man kan udbyde en uddannelse.

Aage Frandsen (SF):

Med dette forslag ønsker Venstre og De Konservative at styrke kvaliteten i uddannelserne, og det er der formentlig ingen, der er uenig i. Spørgsmålet er bare: Hvad er kvalitet i uddannelsen?

Det, der er karakteristisk ved forslaget, er, at der er en række punkter, som man kan sige er kvalitetsmål, men langt det meste af indholdet er midler til at nå nogle bestemte mål i uddannelserne. For at tage et eksempel: Jeg tror, alle er enige om, at det er en kvalitet at kunne læse og skrive ordentligt på et forholdsvis tidligt tidspunkt, også sammenlignet med forholdene i andre lande. Men jeg kan sådan set ikke se, vi nødvendigvis skal sammenligne os med andre lande, for jeg synes, det er en kvalitet i sig selv. Det er også en kvalitet at kunne matematik på et vist niveau, og i det hele taget er det en kvalitet, at man kan tingene i en række fag. Det tror jeg ikke nogen vil afvise.

Men hvad med evnen til at lære og evnen til at samarbejde, og hvad med evnen til at bruge demokratiet? Vi havde en debat lige før om demokratiet. Er det noget, der indgår som en kvalitet, eller er det ikke? Forslagsstillerne har ikke nævnt det, og så kunne man jo fristes til at tro, at f.eks. evnen til at lære, evnen til at samarbejde, ikke er nogen særlig vigtig kvalitet; det kunne man godt forestille sig. Men derfor er det vigtigt under alle omstændigheder at gøre sig klart, hvad kvalitet er for noget, og at det ikke er noget entydigt begreb. Det er også derfor, at hele diskussionen om, hvorvidt kvaliteten er faldende eller ikke, er en håbløs diskussion.

Hr. Dahlgaard henviste til min partifælle, hr. Kjeld Rahbæk Møller. Hr. Kjeld Rahbæk Møller refererede til nogle naturvidenskabelige uddannelser, men ikke til uddannelser generelt, og det er derfor forkert, hvis man tager et enkelt eksempel og deraf slutter, at kvaliteten generelt er faldende. En af grundene til, at den nogle steder er faldende, er jo bl.a., at uddannelses-tiden er blevet afkortet, men der er ikke tale om noget generelt fald.

Forslaget indeholder en række punkter, som vil ændre folkeskoleloven: indførelse af karakterer fra 5. klasse, flere eksamener og niveaude-

ling på hvert klassetrin. Det er virkelig nytænkning hos partiet Venstre i forhold til, hvad Venstre har sagt før, også når det foreslås at nedlægge den 2-årige ungdoms-hf.

Man foreslår også generelt – ikke kun inden for folkeskolen, men generelt – en styrkelse af ledernes indflydelse. Men når man styrker nogens indflydelse, må det da gå ud over nogle andre. Er det de ansatte, eller er det eleverne, det kommer til at gå ud over, apropos vores diskussion før?

Der foreslås også betydelige tilskuds- og løn-differentieringer inden for uddannelsessektoren. De tiltag er jo midler, og jeg går ud fra, at de efter forslagsstillernes opfattelse kan være med til at sikre kvaliteten. Men det mener vi ikke de gør, og derfor er der ikke megen mening i at diskutere forslaget, når vi går ud fra vores opfattelse af begrebet kvalitet. Vi mener nærmere, forslaget er udtryk for et ideologisk felttog og bygger på en mellemting mellem gammelkonservativ tænkning, som går tilbage til forholdene i folkeskolen i 1930'erne, og liberalistisk tænkning.

Så tales der om et kvalitetsinstitut, som om det kunne løse problemerne. Ud over at vi ikke kan se, det er nødvendigt, er det også et eksempel på, hvad vi vil få, hvis man får gennemført det ekstremt mest centralistiske uddannelsessystem, man næsten kan forestille sig. Det er virkelig et brud på dansk uddannelsestradition, og det er også virkelig et brud på det, jeg troede var Venstres uddannelsestraditioner, men derimod ikke et brud på konservativ tænkning. Konservativ tænkning har altid været centralisme i uddannelsen, men det har ikke været Venstres tænkning, og derfor skuffer det mig selvfølgelig meget, at Venstre har valgt at alliere sig i den grad med Det Konservative Folkeparti, når det gælder uddannelsespolitik.

Jeg synes, det er smukt, at de folkeskolelove, der blev lavet i 1903, 1937, 1958, 1975 og 1993, er gennemført af – skal vi sige – partier, der har rod i arbejderbevægelsen, højskolebevægelsen og bondebevægelsen. Senere er der kommet flere partier med. Oprindeligt var det Socialdemokratiet og Venstre, så var det De Radikale, og senere kom vi til. De Konservative har været udenfor, fordi der hidtil har været et grundlæggende skel i tankegangen, opfattelsen af uddannelse. Men der er altså tale om et brud her, og jeg er virkelig ked af, at man har placeret sig sådan fra partiet Venstres side, som tilfældet er.

Derfor må vi altså sige om forslaget som helhed, at vi vil gerne diskutere kvalitet, men vi er ikke enige med forslagsstillerne om, hvad kvalitet er. På nogle punkter tror vi sagtens vi kunne være det, men vi er ikke enige om specielt midlerne, og vi vil godt understrege i den forbindelse, at det er ikke altid det, der er lettest at måle, som er det bedste at måle, når der skal tales om kvalitet.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Det er til hr. Aage Frandsens bemærkninger om, at der ikke, som jeg har påstået, er tale om et generelt kvalitetsfald på de videregående uddannelsers område, og at jeg har misbrugt nogle skrivelser, som hans partifælle, hr. Kjeld Rahbæk Møller, har begået i Politiken. Nej, det har jeg ikke. Det er rigtigt, at de vedrører naturvidenskabelige uddannelser, nemlig ingeniøruddannelserne på Danmarks Tekniske Universitet, hvor hr. Kjeld Rahbæk Møller er ekstern lektor, og det drejer sig generelt om matematik. År for år mærker hr. Aage Frandsens partifælle i sin undervisning af de nye studerende, der starter på ingeniørstudiet, at de kan mindre og mindre af det helt generelt grundlæggende fag, som er nødvendigt, hvis man skal gennemføre ingeniørstudiet, nemlig matematik.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det er jo somme tider udmærket at inddrage erfaringer fra det virkelige liv, men man skal også passe på ikke at inddrage for meget. Jeg er glad for, at hr. Frank Dahlgaard bekræftede, at det var et konkret eksempel og ikke skulle opfattes generelt.

Henrik Svane (RV):

Da Det Radikale Venstres uddannelsespolitiske ordfører ikke kan være til stede i salen, skal jeg læse følgende:

Vi er enige med Venstre og De Konservative i, at det er godt at styrke kvalitetsarbejdet i hele uddannelsessystemet, og vi er meget tilfredse med, at man i den offentlige debat sætter kvaliteten i fokus. Dermed kommer det netop også frem, at der er mange anskuelser af, hvad kvalitet er, hvordan kvalitet manifesterer sig, og hvordan kvalitet kan måles – hvis kvalitet altså overhovedet kan gøres målbar på andet end få og meget snævre områder.

Hvad angår folkeskoleområdet, går jeg ud fra, at partiet Venstre fortsat er med i forliget og derfor deltager i de fælles drøftelser herom. I Det Radikale Venstre følger vi aktivt de initiativer, som allerede er sat i værk. Her tænker jeg f.eks. på projektet »Kvalitet, der kan ses«, 8-punkts-programmet »Folkeskolen år 2000« og national kompetenceudvikling.

Det Radikale Venstre kan ikke støtte beslutningsforslaget.

Jan Kjøpke Christensen (FP):

Det beslutningsforslag fra Venstre og Det Konservative Folkeparti, vi her taler om, synes vi absolut er positivt.

Venstre er jo som bekendt, som vi har hørt flere gange i dag, med i et forlig, hvor Fremskridtspartiet også er med. Vi har imidlertid den holdning i partiet, at selv om man er med i et forlig, må man have lov til at komme med ønskesedler om, hvordan man helst ser i dette tilfælde uddannelsessystemet organiseret. Der skal derfor ikke herske nogen tvivl om, at vi ikke fra Fremskridtspartiets side vil klandre Venstre for, at Venstre fremlægger de ønsker, de har på området.

Jeg må også sige, at efter min opfattelse er vi enige med Venstre i, at det folkeskoleforlig, som både Fremskridtspartiet og Venstre som sagt er med i, er en væsentlig forbedring i forhold til tidligere. Der er virkelig mange positive opstramninger, som har gjort, at vi fremover vil se nogle helt anderledes dygtige unge mennesker gå ud fra folkeskolen, end vi har set tidligere.

Vi må erkende, at mange steder rundt omkring i samfundet kritiseres de unge mennesker stadig for ikke at kunne noget, og den kritik gentages af en vis ordfører her i salen. Jeg må sige til de bemærkninger, at som bekendt er der jo endnu ingen unge mennesker, der har gennemgået den fulde uddannelse efter det nye forlig, så man kan altså endnu ikke konkludere, om der er sket en forbedring. Vi er i Fremskridtspartiet dog overbevist om, at der er så mange gode elementer i det nye folkeskoleforlig, at der vil ske forbedringer.

Beslutningsforslagets essens er punkt 1 at oprette et permanent nationalt kvalitetsinstitut samt en videnbank i tilknytning hertil; punkt 2 at fastlægge nationale målsætninger ved afslutningen af folkeskolens forskellige klassetrin, som indebærer individuelle handlingsplaner for de enkelte elever, standpunktskarakterer fra 5. klasse, flere timer i dansk og matematik, hold-

deling på alle klassetrin og tidligere tilbud om fremmedsprog; punkt 3 en national målsætning for ungdomsuddannelserne, altså erhvervsuddannelserne, med henblik på en styrkelse af samarbejdet med erhvervslivet og de gymnasiale uddannelser, skabelse af fleksible lovgivningsmæssige rammer, der muliggør tilpasningen af kvalifikationsbehovet på arbejdsmarkedet, forenklet optagelsesprocedure til erhvervs- og ungdomsuddannelserne, indførelse af mulige adgangskrav til erhvervsuddannelserne og omlægning af hf til en voksenuddannelse.

Det fjerde element går ud på at styrke samspillet mellem de videregående uddannelser og erhvervslivet samt øge dets indflydelse på uddannelsen, herunder den enkelte studerendes faglige vejledning, og at styrke ledelsens indflydelse og kvalitetssikre forskeruddannelsen. Det femte element drejer sig om at styrke de organisatoriske rammer gennem mindstekrav til lokaler, udstyr, elevtal etc., at målrette uddannelserne således, at de studerende gennemfører forløbene i undervisningen, og endelig at give undervisningstillæg til gode undervisere.

Hovedsigtet med B 81, som vi behandler her, er altså at styrke kravene til indholdet i det danske uddannelsessystem, og det er vi som sagt stort set positive over for. Der er også ting i forslaget, vi synes er mindre positive, men det vil føre for vidt at komme ind på de mindste detaljer nu. Jeg må dog sige, at med hensyn til kvaliteten af undervisningen er det jo således, at man i Ugebrevet Mandag Morgen kunne læse for nylig, at i forhold til Holland er det således, at der bruges 66 pct. flere midler mere i det danske undervisningssystem pr. elev, og at danske elever i 6.-8. klasse har 500 færre undervisningstimer om året end de hollandske skoleelever – i hvert fald ifølge Mandag Morgen. Det er i hvert fald et område, hvor vi kunne forbedre situationen herhjemme.

Konklusionen er, at vi stort set kan støtte forslaget, fordi sigtet med det er en opstramning af kravene til indholdet af uddannelserne. Oprettelsen af et uafhængigt, ikkestatsligt overvågningsorgan må også vurderes som en konstruktiv nyskabelse, og bedre organisatoriske rammer synes vi er et positivt tiltag, der kun kan skabe bedre indlæringsforhold, ligesom erhvervslivets indflydelse på og samspil med de videregående uddannelser vil styrke uddannelsernes relevans i relation til senere ansættelser.

Så stort set synes vi, der er mange, mange positive elementer i dette VK-forslag.

Bruno Jerup (EL):

Jeg må modsat sige, at Enhedslisten har svært ved at finde noget som helst positivt at sige om dette forslag. Hvis det var sådan, at vi kunne sige noget positivt, kunne det jo være, at hvis forslaget blev vedtaget, ville stort set alle de forlig, der er indgået mellem de borgerlige og regeringen, være brudt, og det ville selvfølgelig være et stort fremskridt. Men så tror jeg også, jeg stort set er færdig med det positive.

Jeg kan forstå på hr. Køpke Christensen, at han betragter forslaget som en ønskeliste. Gid det var så vel! Det er trods alt et forslag, der er stillet af partier, der normalt plejer at have lidt omtanke i hovedet, men det kan man måske ikke regne med i denne sammenhæng, så det er ikke kun en ønskeliste.

Det er også interessant, at vi får denne debat lige efter en demokratiredegørelse, for i dette forslag er der overhovedet ingen florumvundet tale om demokrati. Det er pist væk. I stedet for er kodeordene centralisering, stærke ledere og øget indflydelse til erhvervslivet. Væk er eleverne og de studerendes rolle som selvstændigt handlende og tænkende individer, væk er de ansattes demokratiske medleven. Brugerne bliver til et råstof i en pølsemaskine og kan ikke engang tages alvorligt, efter at de er blevet færdiguddannet, således som det også fremgår af bemærkningerne til punkt 4. Det bærende element i Venstres og De Konservatives beslutningsforslag er kontrol, dobbeltkontrol og mistillid.

Der er mange ting i posen, og en af dem er de gymnasiale uddannelser, hvor man foreslår, at hf-uddannelsen skal afskaffes som en ungdomsuddannelse. Der er netop nu iværksat et forsøgsarbejde vedrørende uddannelsens fremtidige struktur, og så er det jo underligt, at man kommer med et sådant forslag.

Det undrer mig også, at Venstre og De Konservative med hensyn til gymnasiet slår meget på og kræver, at nu skal der være klare, centrale og målbare mål for de enkelte fag. Det er ret morsom læsning, eftersom gymnasiet i dag nærmest er svinebundet af centralt fastsatte krav til undervisningen i de enkelte fag, fulgt op af detaljerede krav til eksamensspørgsmål og eksamensform.

Det er ikke så overraskende, at De Konservative vil lave et statsligt katalog over sand viden.

Det er mere overraskende, at også Venstre er hoppet på den gammelkonservative vogn. Det er ret overraskende at se Venstre som medforlagsstiller.

Forslaget indeholder en utrolig centralisering af folkeskolen og fjerner det lokale ansvar for den lokale skole. Forslaget lægger op til en yderligere afdemokratisering af universiteternes styrelse. Rektorerne skal ikke længere vælges, men udpeges, og lederne skal have endnu større magt.

Det er ret tankevækkende, at Venstre lægger navn til det udspil, når vi ved andre lejligheder, hvor der har været debat om universitetsloven, bl.a. ved en høring, som Danske Studerendes Fællesråd og Moderate Studenter afholdt sidste år i oktober, og hvor Venstre også var til stede, overhovedet ikke hørte den tone; men der er åbenbart nye toner allerede nu et par måneder efter.

Endelig lægger forslaget, så vidt jeg kan se, også op til en centralisering af de videregående uddannelser. Man kan se bl.a. i bemærkningerne til punkt 5, at der lægges vægt på mængden af studerende på det enkelte studiested som en afgørende faktor.

Jeg kunne også godt tænke mig i den forbindelse at spørge Venstre, om det med det forslag er sigtet at undsige ideen om at starte universitetsstudier i Esbjerg, som jo naturnødvendigtvis må blive et lille studiested i de første år. Det er underligt, at Venstre i den grad også ligger under for den volumensyge, som man har set på universitetsområdet. Man har åbenbart en idé om, at den eneste måde, hvorpå der kan foregå god forskning og god undervisning, er, hvis der er hundredvis af forskere.

Min erfaring er stik modsat, at spildprocenten er langt, langt højere, selv om jeg selvfølgelig vedgår, at et samarbejde mellem forskere både på det konkrete uddannelsessted, på tværs af uddannelsesstederne og på tværs internationalt er vigtigt, men det er en helt anden diskussion. Det, man lægger op til nu, er en automatisk volumensyge, som man tror skulle være løsningen på problemet.

Samlende må jeg sige, at det er et forslag, som meget klart illustrerer, at der er stor forskel i politik. Mildt sagt kan man sige, at der i hvert fald er en afgrund til forskel mellem Enhedslistens politik og så det pågældende forslag.

Vi stemmer imod.

Vibeke Kiil (CD):

Da Centrum-Demokraternes ordfører, fru Addi Andersen, har måttet melde afbud på grund af sygdom, skal jeg fremføre følgende:

Venstre og De Konservative kommer med en lang række forslag til initiativer, som er deres bud på, hvordan drømmen om at bringe det danske uddannelsessystem op i en international 1. division kan opfyldes.

CD er enig i målet, og vi er også enige i mange af de enkelte punkter, der foreslås.

Det danske uddannelsessystem har unægtelig fået nogle svidende rap i internationale sammenligninger, så der er ikke så meget at rafle om: Vi skal have rettet op og strammet op, så vi får en kvalitetsforbedring. Der er ingen vej udenom, og hvor det er naturligt, skal samarbejde og samspil med erhvervslivet styrkes, bl.a. ser CD gerne, at erhvervslivet repræsenteres bedre i de styrende organer ved universiteterne.

Forslagets tanker om, at der skal være et system, der sikrer uafhængig, systematisk evaluering, der bliver fulgt op og får konsekvenser, er CD enig i.

Vi er også enige i, at opsamling af præcis viden om alle aspekter både i vore egne uddannelser og i andre lande, som det er naturligt at sammenligne os med, er et helt nødvendigt styringsredskab for at nå målet om høj kvalitet i de danske uddannelser.

Regeringen har jo nu besluttet at etablere evalueringcentre for grundskolen og ungdomsuddannelserne ud over det, der i forvejen findes for de videregående uddannelser, og med projektet »Kvalitet der kan ses« er der allerede taget skridt i den rigtige retning.

For CD er det afgørende ikke, hvordan man organiserer indsatsen, og hvilke rammer den får. Det afgørende er, at der kommer de rigtige resultater ud af det, som kan bruges i praksis og omsættes til konkret handling inden for de enkelte uddannelser, men i CD vil vi da gerne være med til at drøfte, om et samlet nationalt kvalitetsinstitut som det, forslagsstillerne ser for sig, er en god idé.

CD er helt enig i, at der centralt skal formuleres klare og præcise mål for undervisningen på de forskellige klassetrin i folkeskolen, og at der skal fastsættes klare mål for fagene i gymnasiet. Det vil bl.a. styrke den sammenhæng i uddannelsessystemet, som CD så ofte har efterlyst.

For folkeskolens vedkommende mener vi, at børnehaveklassen bør gøres obligatorisk, så man f.eks. kan få lov til at lære at læse i børnehaveklassen, hvis man er parat til det. Hvad siger Venstre og De Konservative til den tanke?

CD vil også forbedre kvaliteten ved at øge undervisningstiden, særlig med flere timer i de grundlæggende fag, dansk og matematik, og vi vil gerne sikre elever overalt i landet lige vilkår med centralt fastsatte minimumskrav til time-tallet.

Om holddelingen er det min opfattelse, at den også i dag er mulig på alle klassetrin, når det er praktisk og pædagogisk begrundet. Det står der i loven, og da undervisningsdifferentiering er et bærende princip i undervisningen, bør elevernes forskellige behov være den vigtigste pædagogiske begrundelse overhovedet. Hvis det kræver en lovændring at få det fastslået, ser CD den gerne gennemført hurtigst muligt.

På gymnasieområdet vil jeg gerne bringe CD's forslag om et 4-årigt gymnasium i to moduler på hver 2 år på banen. Det ville løse mange af de problemer, gymnasiet står med nu, og det ville give fornuftige rekrutteringsbaser for de vidt forskellige uddannelser, de unge går ind i efterfølgende.

Angående hf har CD også overvejelser i gang om, at det bør være en uddannelse for voksne og ikke for unge, der lige har afsluttet 10. klasse.

For CD er dygtig og ansvarlig ledelse et centralt punkt. Derfor har vi også foreslået en særlig uddannelse for skoleledere.

For universiteterne er der tradition for, at rektor vælges, og det anfægtes nu af Venstre og De Konservative, som vil have rektor udpeget. Det mener CD måske nok er at gå for hårdt til værks.

Endelig er der de økonomiske forhold, som forslagsstillerne jo ikke nævner med så meget som ét ord. CD protesterer da heller ikke imod, at man kan gøre en masse ting, uden at det koster ekstra, men på den anden side mener vi, at det er naivt at tro, at væsentlige kvalitetsforbedringer kan opnås uden ekstra omkostninger. Jeg behøver blot at nævne folkeskolen og det efterslæb, den har.

Poul Nødgaard (DF):

I Dansk Folkeparti ser vi selvfølgelig ligesom alle andre partier utrolig positivt på, at man skal styrke kvaliteten i uddannelsessystemet –

det er heller ikke det, der har skilt Folketinget i dag – og de ting, der er listet op, synes jeg også selv gennemgående virker meget fornuftige pind for pind.

Jeg forstod undervisningsministerens indlæg sådan – det kan jo være, det er mig, der har misforstået det – at mange af de ting i realiteten allerede kører, og dér kunne jeg nævne bare én ting, der står i forslaget, som jeg i hvert fald helt håndgribeligt selv ved kører, og det er samspillet mellem erhvervslivet og uddannelsesinstitutionerne, for ellers kunne vores samfund simpelt hen ikke fungere. Om det så er det, forslagsstillerne tænker på skal køre endnu bedre, er vel sikkert en udmærket sag.

Det, jeg kunne forestille mig, at jeg kunne bede undervisningsministeren om til udvalgsarbejdet, var, at ministeriet simpelt hen pind for pind beskrev, at på det område sker der det og det og det. Så kan vi få lagt sådan en seddel frem i Uddannelsesudvalget, og så kan vi se, hvad der er tilbage, som ministeriet eventuelt slet ikke har gjort noget ud af, hvis man nu skulle forestille sig, det var tilfældet.

Det regner jeg med at vi kan få. Jeg kan måske ligefrem bestille den her fra talerstolen, så er vi fri for at gøre mere ulejlighed ud af det.

Så vil jeg lige spørge Venstre og De Konservative om en enkelt ting, og det skal bestemt ikke forstås negativt. En af de ting, jeg er faldet over i forslaget, også da vi på vores gruppemøde i formiddags gennemgik det, er det med at ville give karakter fra 5. klasse. Har man forestillet sig, at det skulle være den almindelige 13-skala, der skulle være gældende for de små elever, har man mere forestillet sig en form for en standpunktsudtalelse eller noget i den retning, eller hvor barsk har man tænkt sig at gå til værks? Vi skal trods alt tænke på, at det er elever på måske 11-12 år.

Vi er ikke negative over for det, men vi vil gerne have de to partier til eventuelt at gøre lidt mere rede for det. Det kunne de gøre her senere eller også gøre det under udvalgsarbejdet. Vi er ikke så kritiske, vi tager imod det, når man kommer med det.

Gennemgående synes vi, det er et godt forslag, men jeg er lidt usikker, når ministeren ligesom siger, at de fleste af alle de ting, der står i forslaget, reelt kører i ministeriet. Det må vi så have afklaret nu under det kommende udvalgsarbejde, som vi ser frem til at deltage aktivt i.

Anders Mølgaard (V):

Den suverænt største udfordring til den danske uddannelsespolitik i de kommende tiår er at formulere og vigtigst at realisere en national kvalitetsstrategi, der kan resultere i, at Danmark atter placerer sig blandt de fem førende nationer på det uddannelsespolitiske verdenskort. Det er så også den primære grund til, at V og K i fællesskab har fremsat dette beslutningsforslag.

I de sidste fem år har de centrale succeskriterier for regeringens uddannelsespolitik været af primært kvantitativ karakter. Flere nye uddannelser, flere uddannelsespladser og længere uddannelser, men det er ikke længere en farbar vej. Indrømmet, historisk set har det været nødvendigt og rigtigt at øge studieoptaget, men tiden er nu inde til et markant fokusskift i dansk uddannelsespolitik. V og K vil med dette forslag flytte pendulet fra en kvantitativ til en kvalitativ satsning, og at denne nyorientering er nødvendig, mener vi er indiskutabel.

Jeg tror, at alle, der beskæftiger sig med uddannelse i vort lille dronningrige, er fuldt orienteret om den stribe kritiske rapporter såvel nationale som internationale, der gang på gang de sidste år har dokumenteret et uacceptabelt kvalitetsfald i det danske uddannelsessystem, og for en lille velstående nation som Danmark, hvor vi bruger over 70 mia. kr. årligt til uddannelsesformål, er det ganske enkelt dybt utilfredsstillende. I forhold til sammenlignelige nationer i f.eks. OECD-kredsen ligger vi i den pæne ende med hensyn til uddannelsesinvesteringer. Så det er på tide, at vi ikke kun med hensyn til ressourcetildeling, men så sandelig også på kvalitetssiden kommer i toppen af den internationale uddannelsespolitik superliga. Ikke mindst i en stadig mere globaliseret økonomi og internationaliseret tidsalder med kontakt og konkurrence på kryds og tværs af kontinenter er det af afgørende betydning, at det danske uddannelsessystem er af en sådan kvalitet, at det giver grundlag for fortsat vækst og velstand. Det drejer sig dybest set om at sikre fundamentet for basale velfærdsgoder for de kommende generationer.

De mange problemer og udfordringer gør, at V og K har formuleret denne nationale kvalitetsstrategi. Strategien skal i den konkrete udformning tage hensyn til, at det fortsat er den enkelte uddannelsesinstitution, der har betydelige frihedsgrader for så vidt angår undervisningens tilrettelæggelse, økonomiske priorite-

ring osv. Den nationale kvalitetsstrategi skal således først og fremmest opstille indholdskrav, som sikrer et højt kvalitetsniveau i det danske uddannelsessystem. Et centralt middel til at opnå dette mål eller fyrtårn er fortsat at etablere et uafhængigt nationalt kvalitetsinstitut, som også flere ordførere og ministeren har berørt, der skal sikre en løbende og systematisk evaluering af alle uddannelser og uddannelsesinstitutioner i naturlig sammenhæng med brugere, aftagere og eksperter i de lokale institutioner, og bestyrelsen skal selvfølgelig sammensættes, så aftagerne er stærkt repræsenteret.

Kvalitetsinstituttet skal fungere som institut-ionsparringspartner og opstille konkret anbefaling til forbedring af bestræbelserne for at nå de bedst mulige resultater. Der skal også skabes rammer, der kan sikre en konsekvent opfølgning af evaluering, som bl.a. indeholder incitament for uddannelsesinstitutionerne til konkret at forbedre uddannelseskvaliteten.

Vi foreslår som bekendt også, at der i forlængelse heraf etableres en vidensbank, som også flere har omtalt, under kvalitetsinstituttet, der skal foreslå indsamling af eksterne og landsdækkende kvalitetsvurdering, resultatmåling, lokale erfaringer og relevante statistikker og herunder naturligvis indsamle tilsvarende internationale undersøgelser og ekspertise.

Denne viden skal naturligvis distribueres, så den er tilgængelig for både underviseren, eleven, den studerende og alle institutionerne. Samtidig forventer forslagsstillerne, at ministeren i OECD-kredsen arbejder for, at OECD udformer kvalitetsudviklingsløsningsforslag på baggrund af de forskellige erfaringer i medlemslandene. Med realisering af alle disse initiativer forventer V og K, at Danmark i løbet af få år vil befinde sig i den uddannelsespolitiske elite, hvor vi – de investerede ressourcer taget i betragtning – rettelig hører hjemme.

Vi mener altså, det fremsatte forslag vil betyde, at det er et rent vinderspil, hvor alle parter kommer styrket ud, både underviseren, studerende og de involverede uddannelsesinstitutioner. Alle parter har en naturlig interesse i en bevidst og målrettet kvalitativ satsning. Det burde være indiskutabelt, at der er et indlysende behov for at få opstillet mere præcise indholdsmæssige fyrtårne, og en helt central forudsætning for udvikling af skolens og uddannelsesinstitutionernes kvalitet er naturligvis formulering og opstilling af indholdsmæssige sigt punkter og en opfølgning af, hvordan der

løbende gennemføres evalueringer og målinger på den enkelte uddannelsesinstitution. Og disse resultater kan sammenlignes både lokalt, regionalt, nationalt og internationalt.

Venstre har også med glæde noteret sig, at også regeringen her på det sidste er begyndt at gøre sig tilsvarende betragtninger. I det omtalte oplæg »Uddannelse – Omkostninger og Resultater« fra november 1997, som er en del af serien »Danmark som foregangsland«, efterlyser regeringen også selv mere konkrete og operationelle mål for elevernes færdigheder. I samme oplæg står der, at for at sikre en høj kvalitet er der behov for, at der på alle områder i uddannelsessystemet foretages systematiske evalueringer, og det noteres endvidere, at det på nuværende tidspunkt sker på de videregående uddannelsesinstitutioner. Det er glædeligt, at også regeringen kommer med en erkendelse dér.

Fra Venstres side lægger vi også megen vægt på, at aftagerne, primært det private erhvervsliv, inddrages meget stærkere. Også på dette område viser undervisningsministeren en stigende forståelse for synspunkter, som forslagsstillerne har haft og forfægtet i årevis. Jeg kan ligeud sige, at vi fra forslagsstillernes side er så svært tilfredse med oplægget »National kompetencestrategi«, som ministeren står i spidsen for, at vi faktisk selv kunne have forfattet oplægget. Jeg ved ikke, om ministeren opfatter det som en ros, men jeg mener, han bør modtage det i den ånd.

Sagligt set mener vi, at der i de to oplæg, altså både i »National kompetencestrategi« og »Danmark som foregangsland«, er så mange sammenfaldende holdninger og mål med beslutningsforslaget her fra V og K, at det burde være muligt at kunne mødes i en fælles formulering af en national kvalitetssikring til glæde og gavn for de over en million brugere af vort uddannelsessystem.

Jeg vil her til sidst lige gøre et par bemærkninger til nogle af ordførerne og også forsøge at svare meget kort på nogle af de spørgsmål, der er stillet.

Først en kommentar til både ministeren, den socialdemokratiske ordfører og SF's ordfører om folkeskoleforliget:

Nu har jeg ikke den præcise dato, men jeg tror, det var den 2. september sidste år, vi havde et møde hos ministeren, hvor vi drøftede 8-punkts-planen, altså handlingsprogrammet »Folkeskolen år 2000«, og jeg vil i hvert fald på

Venstres vegne sige, at vi bakker et hundrede procent og dybt loyalt op bag de otte punkter. Jeg gjorde også på mødet hos ministeren i begyndelsen af september opmærksom på, at vi gav håndslag, og det står vi fast ved. Vi mener, det er otte gode punkter.

Men jeg vil også gerne minde de to ordførere og ministeren om, at jeg på samme møde meget bogstaveligt en 2-3 gange gjorde opmærksom på, at Venstre ikke vil afholde sig fra i de næste to år at have en mening om og komme med initiativer på folkeskoleområdet, og det ville også være absurd, at man som parti og specielt da i opposition, men det gælder også som regeringsparti, ville give sig selv mundkurv på i et par år og lade være med at have nogen meninger om det her. Så til det dér med peace in our time i 2 år vil jeg sige, at det har vi på intet tidspunkt givet håndslag på, og det mener jeg at jeg har præciseret 2-3 gange hos ministeren. Jeg mener, det er dybt legitimt og helt naturligt, specielt da for et oppositionsparti, men i princippet for alle at have visioner også for folkeskoleområdet. Så vidt forligsspørgsmål.

Så til CD's ordfører: Jeg vil gerne støtte den tanke, som CD's ordfører kom med om, at børn skulle have mulighed for at starte som 6-årige. Det har vi foreslået i et debatoplæg fra august 1997, og det ligger ret meget på linje med det, CD's ordfører gjorde opmærksom på. Vi mener også, at det er naturligt, at læringsprocessen starter tidligere, og en række undersøgelser har jo vist, at børns motivation for en tidligere indlæring eller en kombination af specielt leg og læring er til stede. Så det vil vi i hvert fald gerne støtte.

Til ordføreren for Enhedslisten vil jeg sige, at jeg tror, hr. Bruno Jerup er fuldt klar over, at vi med bankende, varmt hjerte støtter ministerens og regeringens bestræbelser på at lave et syd-jysk universitetscenter. Volumensyge eller ej, vi støtter det med glæde.

Til sidst til ordføreren for Dansk Folkeparti: Vi synes også, det ville være meget positivt, hvis vi i udvalget kunne få overleveret en liste over gennemførelsesprocenten – skal vi ikke sige det på den måde? – for hver etape på hvert eneste område. Det synes vi kunne være meget nyttigt, og det er da glædeligt, hvis regeringen har en masse initiativer, der er sammenfaldende med forslagsstillernes beslutningsforslag. Det ville da være utrolig nyttigt, men mig bekendt er det sådan, at der i hvert fald er nogle huller i det gennemførelsespapir, vi får oversendt.

Til sidst vil jeg sige meget konkret, at vi – jeg kan jo kun tale på Venstres vegne – til det konkrete spørgsmål fra ordføreren for Dansk Folkeparti kan sige, at vi faktisk støtter, at man fra 5. klasse som barn/ung får at vide, hvor man befinder sig på 13-skalaen. Vi mener, det er vigtigt, at man kender sit faglige udgangspunkt for at forbedre sig. Det er ret fundamentalt.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Det er sådan set et lidt opklarende spørgsmål til hr. Anders Mølgaard. I talen her blev der nævnt meget om folkeskoleforliget, og jeg vil spørge, om det ikke er en stor sammenblanding af det egentlige folkeskoleforlig og så den aftale, der blev indgået om »Folkeskolen år 2000«? Jeg går stærkt ud fra, at Venstre fastholder at være en del af folkeskoleforliget og også vil overholde det.

Det vil jeg gerne have et svar på.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil godt spørge hr. Anders Mølgaard som Venstres uddannelsespolitiske ordfører, om han ikke er bange for, at der i alt det, der ligger her, hvor man skal kontrollere, måle og finde ud af at styre og sådan noget, er en forfærdelig risiko for centralisering.

Det kan man jo være tilhænger af, men det må vel være ud fra, at man mener, at en centralisering er et middel, men når man er tilhænger af en decentralisering, er det vel, fordi man netop tror, at tingene kan blomstre og udvikle sig, og at det ikke er sundt og godt at fratage det enkelte menneske indflydelsen på det sted, det er. Er Venstre ikke bange for, at alle de dér ting, man skal sætte ind, i virkeligheden modarbejder det, som Venstre ellers har stået for?

Med hensyn til forlig eller ikke forlig, kan man vel sige, at i det omfang, et forslag risikerer at blive vedtaget her i Folketinget, er det en alvorlig sag at fremsætte det, hvis man er forligspart. Sådan har vi det hos os selv. Omvendt er det også somme tider sådan, at man kan fremsætte et forslag, som måske ligger inden for eller måske ikke ligger inden for et forlig. Vort forslag, som jo er det næste dagsordenspunkt, synes vi ikke selv ligger inden for, men det er klart, at dette forslag ubetinget ligger inden for.

Det dér med pludselig at begynde med at give karakterer i 5. klasse og alt sådan noget, som Venstre jo heller ikke har foreslået, siden jeg ved ikke hvilket århundrede, er der altså ingen risiko for bliver vedtaget, så det er ren profilering her i Folketinget og af hr. Frank Dahlgaard uden for.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Der er jo ingen tvivl om, at der er mange gode debatter herinde, der bliver ødelagt af, at folk er svinebundet af alle mulige gamle forlig, som er 5 og 10 år gamle, så jeg vil sige, at jeg ser meget frem til, at Venstres linje i det her spørgsmål kunne blive sådan en almen linje, der gør, at vi naturligvis til enhver tid kan diskutere de forslag, der kommer, og hvis der er flertal for dem, er det vel muligt, at man kan vedtage dem. Det glæder mig, at Venstre er med på den linje, for det er i hvert fald noget nyt, og det giver også nogle nye muligheder for Enhedslisten. Derfor håber jeg, at Venstre snart kommer ud af nogle af de skoleforlig, det er med i.

Volumensyge eller ej. Det må altså være muligt, at hr. Anders Mølgaard kan sige noget om det, når der står, at der skal være et mindsteevntal, og det står der præcis. Man kan selvfølgelig definere det sådan, at et mindsteevntal er én, og så er man ude af problemet, men der må være et eller andet i hr. Mølgaards hoved om, hvor mange der skal være, og hvor mange lærere vi snakker om. Hvis det er muligt at skrive det ned i et forslag, må hr. Mølgaard også kunne sige noget om, hvad det er, for man må jo forvente, at Esbjerg bliver en campus i hvert fald på nogle af uddannelserne med forholdsvis få elever.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

For at man skal undgå misforståelser, skal jeg lige kort understrege, at Fremskridtspartiet naturligvis støtter de fleste af de elementer, der ligger i dette forslag, således som jeg sagde under min ordførertale, men det er klart, at jeg ikke har sagt noget om, at jeg ville stemme for det her forslag. Vi er et loyalt parti, og når vi indgår et folkeskoleforlig, er det klart, at så springer vi ikke på den vogn, at man fremsætter et forslag, der fuldstændig ændrer det forlig, som vi har givet håndslag på.

Hvis det skulle vise sig, at der var et flertal for dette forslag, hvad vi godt ved der ikke er,

så står hr. Anders Mølgaard jo i et kæmpe dilemma. Man fremsætter et forslag, som man inderst inde faktisk ikke ønsker gennemført. Det er vist sjældent, det sker her i Tinget, men vi må altså konstatere, at i dag har Venstre fremsat et beslutningsforslag, som de på forhånd siger de ikke ønsker der er et flertal bag.

Anders Mølgaard (V):

Imod min natur vil jeg gøre det rimelig kort. Først til den socialdemokratiske ordfører: Jeg tror nok, jeg forsøgte at sige før, at vi selvfølgelig ønsker at være en loyal del af forligskredsen, og det mener vi stadig væk vi er. Det er vores opfattelse også af udgangen på det ordførermøde, som jeg omtalte fandt sted den 2. september hos ministeren. Vi ønsker at forblive der; vi skal nok bide tænderne i bordkanten ved hver given lejlighed.

Så til hr. Aage Frandsen fra SF: Nu er der jo mange faremomenter her i tilværelsen. Hvis man skal vælge mellem, om den største trussel er et alarmerende svækket fagligt niveau, eller at vi måske bliver nødt til i hvert fald på indholdssiden at anvende nogle centraliseringsmidler, så er jeg ikke i tvivl om, at jeg vil foretrække, at det faglige niveau bliver af en rimelig kvalitativ karakter, og at vi så måske bliver nødt til at anvende nogle centraliseringsinstrumenter i hvert fald på indholdssiden. Men det er centralt at slå fast, at det vel at mærke er på indholdssiden.

Ellers tror jeg egentlig, at både SF og Venstre faktisk generelt er enige om, at decentralisering er vejen frem, men jeg tror, at det på indholdssiden er nødvendigt at have nogle nationale fyrtårne, så . . . , men det skal jo gøres meget kort.

Hr. Bruno Jerup vil jeg gerne takke for ønsket om, sådan forstod jeg det, at vi snart fik en borgerlig liberal regering, og at der kunne blive en ny linje her i Folketinget. Tak for det; det er usædvanligt at få sådan en opbakning her en sen vintereftermiddag.

Til hr. Kørpe Christensen vil jeg sige, at jeg må skuffe hr. Kørpe Christensen en lille smule, for det er klart, at vi ønsker det her vedtaget. Men vi ved jo godt, at der bliver en udvalgsbehandling, og at der bliver noget debat, og så må vi se, hvor meget det er muligt at få igennem.

Ellers vil jeg slutte af med at takke generelt for de meget positive toner, der lød fra Fremskridtspartiet, CD og Dansk Folkeparti under den generelle ordførerrunde.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Jeg var meget glad for Fremskridtspartiets ordførers klare melding om forholdet til forliget om folkeskoleloven. Det var til at tage og føle på. Er man indgået i et forlig, står man hundrede procent bag det forlig.

Derimod synes jeg, hr. Anders Mølgaard efterlader stor tvivl om, hvor Venstre står, om Venstre har indledt en ny praksis for, hvad det vil sige at være med i et forlig, og derfor må jeg spørge sådan helt konkret: Ønsker Venstre dette forslag vedtaget, eller er Venstre indstillet på at stemme for, at i hvert fald den del, der vedrører folkeskolen, skal udgå, inden man kan arbejde videre med det?

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Så vil jeg på hr. Anders Mølgaards vegne tillade mig at sige: Når man er Venstremand, ønsker man det her forslag gennemført. Det har vi lige hørt. Venstres ordfører sagde jo helt klart, at man naturligvis ønsker at få et flertal bag dette forslag.

I samme indlæg bliver der sagt, at Venstre er hundrede procent loyal over for et folkeskoleforlig. Det hænger ikke sammen, og det er så klart skåret ud i pap, at alle kan se, at hr. Mølgaard, der normalt altid viser her fra talerstolen, at han er en begåvet person, åbenbart ligesom har trådt helt ved siden af i dag og slet ikke ved, hvordan han skal bære sig. Jeg synes faktisk, det her er til at få latterkrampe af.

Havde det været en forespørgsel, man havde stillet, og man havde fremført sådan nogle synspunkter, havde det ligesom været sagligt, men jeg mener nok, at dette er for tydeligt over for pressen, der som sædvanlig ikke er til stede, så der sker nok ikke så meget ved det for Venstres vedkommende.

Jeg synes faktisk, at det her er for pinligt.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg tror også, hr. Køpke Christensen har fat i en god pointe i forhold til Venstre i denne sag. I hvert fald kan man sige, at det er tydeligt, at Venstre både forsøger at blæse og have mel i munden, at tale med to, tre og fire tunger på samme tid og flakker rundt i tågerne.

Jeg stillede et spørgsmål om Venstres forhold til den volumensyge, som fremgår af det forslag, der her foreligger.

Så siger hr. Anders Mølgaard: Jamen det kan godt være, at vi har volumensyge, men i øvrigt går vi ind for små uddannelsessteder.

Goddag, mand – økseskaft!

Dér er man ligesom nødt til at tage stilling til, hvad man vil, om man tror, at der godt kan være kvalitet på små uddannelsessteder, eller man har det princip, at det skal være stort, for at det kan være godt. For det er åbenbart det sidste, hr. Anders Mølgaard sammen med hr. Frank Dahlgaard har skrevet under på her, og det forstår jeg godt, for hr. Dahlgaard vil gerne have det så stort som muligt, ellers kan det ikke blive godt nok, men det plejer ikke at være det, som Venstre siger. Det er i hvert fald ikke det, som man har skrevet under på i den beretning, som er lavet i Uddannelsesudvalget. Så der er åbenbart et problem dér.

Med hensyn til min støtte til Venstre som regeringsparti vil jeg lige sige, at jeg synes, det interessante ved hr. Mølgaards indlæg er, at han jo lægger helt nye principper for indgåelse af forlig for dagen, i hvert fald fra Venstres side. Det synes jeg er interessant, og jeg ser frem til en situation, hvor alle de forlig, som Venstre har indgået med regeringen, kan blive opløst.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Elisabeth Arnold):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 82:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af rammerne for skolefritidsordningerne (SFO).

Af Villy Søvnald (SF) m.fl.

(Fremsat 5/12 97).

Forslaget sattes til forhandling.